

INSPIRATIONSPØRGSMAÅL

SPØRGSMAÅL TIL OG OM PRAKSIS SOM SKABELON FOR REFLEKSIONSNOTAT

- 1. Giv en beskrivelse af en vellykket undervisningsoplevelse du har haft.**
Prøv at tænk tilbage på din egen undervisning inden for de seneste par dage eller uger og prøv at beskriv en specifik vellykket undervisningssituation, du har oplevet. Hvis du har svært ved at finde en aktuel episode, kan du prøve at tænke længere tilbage. Beskriv situationen for en udeforstående. Hvad skete der? Hvad gjorde du?
- 2. Hvorfor var denne specifikke undervisningssituation, du nævner, vellykket?**
Prøv at beskriv hvad du mener, det var ved situationen, som gør at du oplever den som succesfuld.
- 3. Hvad har været medvirkende til at gøre undervisningssituationen god?**
Prøv at beskriv hvilke forhold, du mener, der kan have været udslagsgivende for, at situationen blev god.
- 4. Giv en beskrivelse af en mislykket undervisningsoplevelse du har haft**
Prøv at tænk tilbage på din egen undervisning inden for de seneste par dage eller uger og prøv at beskriv en specifik undervisningssituation, du har oplevet, som ikke var tilfredsstillende. Hvis du har svært ved at finde en aktuel episode, kan du prøve at tænke længere tilbage. Beskriv situationen for en udeforstående. Hvad skete der? Hvad gjorde du?
- 5. Hvorfor var denne specifikke undervisningssituation ikke tilfredsstillende?**
Prøv at beskriv hvad du mener, det var ved situationen, du nævner, som gør at du oplever den som mislykket. Hvad bestod hindringerne i?
- 6. Hvad har været medvirkende til at undervisningssituationen var utilfredsstillende?**
Prøv at beskriv hvilke forhold, du mener, der kan have været udslagsgivende for at situationen ikke var tilfredsstillende.
- 7. Hvad kunne have ændret situationen?**
Prøv at beskriv hvad du tror, der kunne have ændret situationen til det bedre.
- 8. Hvad skete der efter den utilfredsstillende undervisningssituation?**
Prøv at beskriv hvad du tænkte, eller hvordan du handlede eller reagerede lige umiddelbart efter den mislykkede situation.

Forslag til PROCESSEN

- Læreren svarer i ro og mag på refleksionsnotatets spørgsmål elektronisk.
- Det udfyldte refleksionsnotat deles derefter med den person, som læreren efterfølgende skal samtale med, fx en kollega, forsker eller supervisor, som giver sig tid til at overveje spørgsmål ift. lærerens besvarelser.
- Lærerens svar i refleksionsnotatet er således udgangspunktet for samtalen.
- Under samtalen er der ingen ukorrekte svar, samtalen kredser om refleksioner over praksis, som de opleves og erkendes af den enkelte lærer.
- Lav notater under jeres samtale, eller optag dette eller få det transskriberet.

INSPIRATION TIL SAMTALE OM PRAKSIS
– AT SKABE SYNERGI MELLE M K1, K2, K3

UDVIKLING AF DIDAKTISK OPTIK OG VOKABULAR



HANDOUT

ved ph.d. adjunkt **Lea Lund** – lealund@tdm.au.dk
Center for undervisningsudvikling og digitale medier, CUDIM, AU



LÆRERNES NYE ERKENDELSE OM EGEN PRAKSIS

Bogen 'Didaktisk refleksion – når lærere sætter ord på egen praksis' (Lund, 2017) er skrevet på baggrund af ph.d. afhandlingen 'Lærerens verden – almindelige refleksioner over klasserumserfaringer' (Lund, 2015). Det empiriske fokus i projektet var at indfange VUC-lærerens læring i egen praksis. Projektet er ikke et aktions- eller lærerudviklingsprojekt, men undersøgelsesdesignet har den positive biefekt, at lærerne gør sig nogle erkendelser qua deltagelsen, dels via det at skrive eget refleksionsnotat og at samtale herom i interviews, samt det at være i dialog om egen undervisning efter en klasserumsobservation.

Lærernes deltagelse i projektet har overvejende givet dem en positiv opfattelse af, at gøre sig nye erkendelser via den metarefleksive vinkel på egen praksis. Dvs. at lærerne får mulighed for at være didaktisk meta-opmærksomme (K3) på synergien mellem deres intentioner og deres forberedelsesproces (K2) og deres faktiske handlinger i undervisningsrummet (K1), jf. Dale (1999).

- Det kan fx ses når **Eva**, en avu-lærer, stiller undrende spørgsmål, som svar på et spørgsmål fra interviewer om Evas undervisning: "ja hvorfor gør jeg det?" Eller når Eva påpeger, at hun har svært ved at udtrykke sig omkring, hvad det er hun gør og, at hun derfor har meldt sig til projektet for at blive "mere klar i min knold" som hun udtrykker det.
- Hf-læreren **Gry** beskriver, at hun ved at se på sin egen praksis opfatter processen som et stykke "lakmuspapir", hvor hun ved at skrive refleksionsnotatet og snakke om og se på sin praksis oppefra, får øje på nogle praksisser, der ikke før var tydelige for hende. Deltagelsen har givet hende en større klarhed omkring hendes egen undervisning: "... når jeg har siddet og skrevet det her (refleksionsnotat). Det var dog utroligt så meget det handler om mig selv... Man kan godt lige pludselig se nogle ting. Ja nogle mønstre og i det øjeblik man kan se dem, så begynder man måske at kunne arbejde lidt med dem... Måske noget der har været på vej undervejs (...)... det øjeblik man lige pludselig ser, at tingene har en vis farve så tænker man, jamen det er jo der, jeg skal arbejde. Så på den måde kommer der en bevægelse i en ny retning... (ligesom vha.) lakmuspapir!"
- Hf-læreren **Ida** udtrykker, at hun normalt ikke i en travl hverdagen overvejer sin praksis, og hun synes, at det er: "... dejligt at få lov til at sætte sig ned stille og roligt og punkt for punkt og så lige skrive lidt (svare på spørgsmålene i refleksionsnotatet), fordi det er jeg ikke vant til... Det var især det sidste spørgsmål 'hvad vil du gøre?' eller coaching-agtige spørgsmål 'hvad vil du gøre anderledes til næste gang?'". (Spg. 7 i refleksionsnotatet lød ordret: 'Hvilke forhold kunne have forandret situationen?'). Ida uddyber selv: "Men hvis du ikke havde stillet dét spørgsmål (i refleksionsnotatet), så var jeg ikke kommet i tanke om, at næste gang, så skal jeg bare give efter".

UDVIKLING AF LÆRERNES DIDAKTISKE OPTIK OG VOKABULAR

Undersøgelsesdesignet og spørgsmålsaf-sættet er inspireret af teacher thinking forskningen og lærerudviklingsforskningen, samt udvikling og evaluering af programmer indenfor continuing professional development og teacher training samt lærerbibliografisk forskning:

"When teachers write about their own biographies and how they feel these have shaped the construction of their values, then they are able to see more clearly how social and institutional forces beyond the classroom and school have been influential"

(Smyth, 1989, s.7)



Formålet med refleksionsspørgsmål er:

- At udvide lærerens bevidsthed om bevæggrunde og påvirkninger som spiller ind på undervisningen.
- At konfrontere egne og andres ubevidste teorier om undervisning.
- At udvikle et sprog og en optik til at 'se' på sin praksis med.

Spørgsmålsstrukturen bør tage afsæt i en praktisk episode:

1. Beskriv ... hvad er det jeg gør?
2. Informer ... Hvad betyder det?
3. Konfronter ... hvordan har jeg udviklet mig til at handle sådan?
 - Hvilke overbevisninger, værdier og antagelser bygger jeg min undervisning på?
 - Hvor kommer disse overbevisninger, værdier, antagelser fra?
 - På hvilken specifik måde kommer disse til udtryk i min praksis?
 - Hvad er årsagerne til, at jeg opretholder disse overbevisninger, værdier og antagelser?
4. Rekonstruer ... hvordan kan jeg handle anderledes?

KONKRET FORSLAG til processen – se bagsiden...